

**Geselecteerde afbeeldingen
uit het bezit van de Landbouwniversiteit Wageningen**

In deze map vindt u tien geselecteerde afbeeldingen, afkomstig uit de Universiteitsbibliotheek in Wageningen. Allereerst treft u ter algemene oriëntatie aan, de kaart van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden (1710?), gevolgd door een manuscriptkaart van de vesting Wageningen (ca. 1660). Ter kennismaking met de begroeiing van de Landbouwniversiteit volgen dan het eerste ontwerp van botanische tuin De Dreijen in Wageningen (1895) en een vogelvluchttekening van dezelfde tuin (ca. 1910). Daarna zijn enige platen opgenomen die, naar verwacht mag worden, gewaardeerd zullen worden door geïnteresseerden in de landbouwwetenschappen: Nederlandse vlinders, en groenterrassen en Nederlandse tuinplanten uit vroeger tijden.

De originele prenten en tekeningen, die den grondslag liggen aan de platen in deze map, bevinden zich grotendeels in de Universiteitsbibliotheek in Wageningen (U/BW). Deze bibliotheek is gevestigd in het Jan-Kopshuis, genoemd naar Jan Kops (1765-1849), de eerste Nederlandse landbouwredacteur.

ICONES SELECTAE VADENSES

INTRODUCTION

This folder contains ten reproductions of prints and drawings selected from the collections in the Library of Wageningen Agricultural University. The first, for general orientation, is a map of the Republic of the Seven United Provinces (1710?). It is followed by a manuscript map of the stronghold of Wageningen (ca. 1660). As an introduction to the first phase of the botanical garden, the original plan of 'De Dreijen' botanical gardens in Wageningen (1895) is included, followed by a bird's eye view drawing of the same garden (ca. 1910). Then come six plates that will appeal to all those interested in the agricultural sciences. They depict Dutch butterflies, vegetable varieties, and Dutch garden plants of former times.

Moreover, the original prints and drawings are deposited in the Library of Wageningen Agricultural University, Jan-Kopshuis, Wageningen. Jan Kops (1765-1849), the first Dutch agricultural editor, was appointed Professor of Agriculture in Wageningen University in 1815.

Selected reproductions
from the collection of Wageningen Agricultural University

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Icones

Icones selectae Vadenses: geselecteerde afbeeldingen uit het bezit van de Landbouwniversiteit Wageningen = selected reproductions from the collection of Wageningen Agricultural University / [tekst Carla S. Oldenburger-Ebbers; vert. Joy Burrough-Boenisch; fotogr. Berrie Geerligts]. -

Wageningen: Landbouwniversiteit Wageningen. - III., krt. + 10 platen

Tekst in het Nederlands en Engels. - Met lit. opg.

ISBN 90-6754-316-0 in map

Trefw.: afbeeldingen (collectie Universiteitsbibliotheek Wageningen).

INLEIDING

In deze map vindt u tien geselecteerde afbeeldingen, afkomstig uit de Universiteitsbibliotheek in Wageningen. Allereerst treft u ter algemene oriëntatie aan, de kaart van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden (1710?), gevolgd door een manuscriptkaart van de vesting Wageningen (ca. 1660). Ter kennismaking met de beginfase van de Landbouwniversiteit, volgen dan het eerste ontwerp van botanische tuin De Dreijen in Wageningen (1895) en een vogelvluchttekening van dezelfde tuin (ca. 1910). Daarna zijn enige platen opgenomen die, naar verwacht mag worden, gewaardeerd zullen worden door geïnteresseerden in de landbouwwetenschappen: Nederlandse vlinders, en groenterassen en Nederlandse tuinplanten uit vroeger tijden.

De originele prenten en tekeningen, die ten grondslag liggen aan de platen in deze map, bevinden zich grotendeels in de Universiteitsbibliotheek te Wageningen (UBW). Deze bibliotheek is gevestigd in het Jan-Kopshuis, genoemd naar Jan Kops (1765-1849), de eerste Nederlandse landbouwredacteur,

---

INTRODUCTION

This folder contains ten reproductions of prints and drawings selected from the collections in the Library of Wageningen Agricultural University. The first, for general orientation, is a map of the Republic of the Seven United Provinces (1710?). It is followed by a manuscript map of the stronghold of Wageningen (ca. 1660). As an introduction to the first phase of the Agricultural University, the original plan of 'De Dreijen' botanical gardens in Wageningen (1895) is included, followed by a bird's eye view drawing of the same gardens (ca. 1910). Then come six plates that will appeal to all those interested in the agricultural sciences. They depict Dutch butterflies and moths, and varieties of vegetables and garden plants.

Most of the originals of the prints and drawings in this folder are in Wageningen Agricultural University Library, which is housed in Jan-Kopshuis, named after Jan Kops (1765-1849), the first Dutch agricultural editor, archivist and librarian. (In 1815 he was appointed Professor of Agricultural Economics at Utrecht University.)

In the Special Collections Department of Wageningen Agricultural University

-documentalist en -bibliothecaris. In 1815 werd hij in Utrecht benoemd tot hoogleraar in de landhuishoudkunde.

De afdeling Speciale Collecties vormt een onderdeel van deze bibliotheek. Hier wordt onderzoek verricht aan historisch bronnenmateriaal en met de opgedane kennis worden adviezen gegeven, voornamelijk op het gebied van tuinen en parkrestauraties in Nederland, Europa en Amerika. Zo is de succesvolle reconstructie van de historische beplanting van de tuinen van Paleis Het Loo, gebaseerd op bronnenonderzoek in de afdeling Speciale Collecties, voor vele tuinen in Europa tot voorbeeld geworden. Naast het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, heeft deze afdeling tot taak het beheren van oude en zeldzame boeken en tijdschriften (gedrukt tot en met 1850), als ook oude geografische kaarten en atlassen, botanische en zoölogische illustraties, plaatwerken en oude foto's. De belangrijkste collecties zijn de Eltville-Collectie (genoemd naar kasteel Eltville in Bocholt (D.)), waar deze collectie boeken over landbouw is gevormd), de Krelage-Collectie (genoemd naar J.H. Krelage en Dr. E.H. Krelage, die een deel van hun collectie boeken over botanie en tuinbouw in 1916 afstonden aan de Landbouwuniversiteit en de Springer-Collectie (genoemd naar de tuinarchitect L.A. Springer. Zijn boeken over tuinarchitectuur kwamen in 1940 in het bezit van de Landbouwuniversiteit). Bovendien zijn de collecties kruidenboeken, botanische boeken uit de 17-de en 18-de eeuw en

---

Library, research is carried out on historical sources, and expert advice is given, especially on the restoration of parks and gardens in the Netherlands, Europe and America. The successful reconstruction of the historical planting of the gardens of Het Loo Palace was based upon document research done in the Department of Special Collections, and has become an example for many gardens in Europe. Besides carrying out research, the Department administers the collection of rare old books and periodicals (printed up to 1850), as well as old maps and atlases, botanical and zoological illustrations, plates and old photographs. The most important collections are the Eltville Collection (named after castle Eltville in Bocholt, Germany, where this collection of books on agriculture was amassed), the Krelage Collection (named after J.H. Krelage and Dr. E.H. Krelage, who donated part of their collection of books on botany and horticulture to the Agricultural University in 1916), and the Springer Collection (named after the garden designer L.A. Springer; the Agricultural University acquired his books on garden and landscape design in 1940). The Special Collections Department also has valuable collections of herbals and botanical books from the seventeenth and eighteenth centuries, and maps of Dutch polders. Perhaps the rarest is the unique

kaarten van Nederlandse polders, bijzonder waardevol. Uniek is het tulpenboek uit 1637 van de kweker P. Cos uit Haarlem. Dit boek bestaat uit een samengebonden verzameling aquarellen van tulpen en is als kwekerscatalogus te beschouwen. Alle tulpen zijn prachtig gestreept en gevlamd, in vele kleuren. Deze tulpen zijn ook terug te vinden op de beroemde Hollandse en Vlaamse bloemstillevens.

De belangrijkste hoofdonderwerpen, in de afdeling Speciale Collecties vertegenwoordigd, zijn landbouw, tuinbouw, bosbouw, veeteelt, tuinarchitectuur, botanie, zoölogie, land- en volkenkunde, staats- en rechtswetenschappen en cultuurtechniek (incl. kaarten en atlassen). Het Documentatiecentrum Tuinarchitectuur Nederland (DTN) is een ander onderdeel van de afdeling Speciale Collecties. Dit bestaat uit een grote collectie tuin- en parkontwerpen en documentatie-materialen op het gebied van de tuin- en landschapsarchitectuur, gedateerd van ca. 1850 tot heden.

De tien geselecteerde afbeeldingen gunnen de ontvanger van deze map een kijkje in de rijke verzameling van de Speciale Collecties. De afzonderlijke teksten geven de lezer meer inhoudelijke informatie over de platen zelf en deels ook over de schrijver of uitgever of kunstenaar van het werk.

Drs. Carla S. Oldenburger-Ebbers
conservator

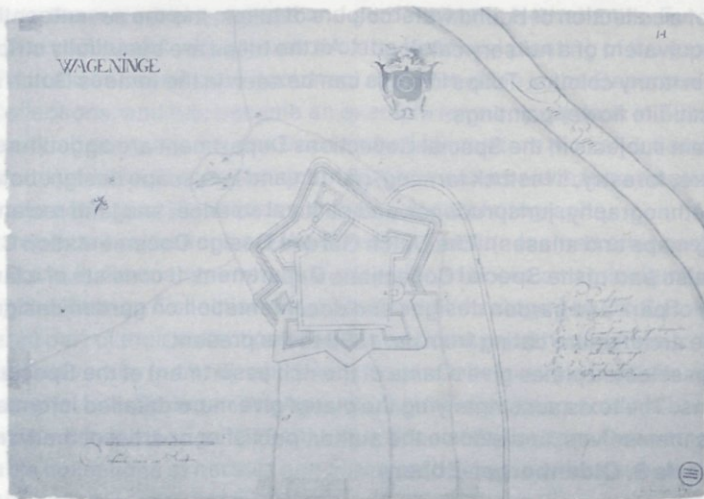

'Tulip Book' dating from 1637, by the nurseryman P. Cos of Haarlem. This book consists of a collection of bound watercolours of tulips; it is the seventeenth-century equivalent of a nursery catalogue. All the tulips are beautifully striped and streaked in many colours. Tulips like this can be seen in the famous Dutch and Flemish still-life flower paintings.

The main subjects in the Special Collections Department are agriculture, horticulture, forestry, livestock farming, garden and landscape design, botany, zoology, ethnography, jurisprudence and political science, and land reclamation (including maps and atlases). The Dutch Garden Design Documentation Centre (DTN) is also part of the Special Collections Department. It consists of a large collection of park and garden designs and documentation on garden design and landscape architecture dating from ca. 1850 to the present.

The ten selected plates give a taste of the rich assortment of the Special Collections. The texts accompanying the plates give more detailed information on the plates themselves, and also on the author, publisher or artist of the work.

Drs. Carla S. Oldenburger-Ebbers
curator

KAART VAN DE REPUBLIEK DER
ZEVEN VERENIGDE NEDERLANDEN

Land Caerte van 't Verenigde Nederland, met 'tgene daer
onderhoort, verdeelt in sijn Provincien, en minder verdelingen
naaukeurig aangewesen en uyt de best aentekeninge op gestelt
door C[aspar] Specht. Amsterdam: bij R[einier] en I[osua] Ottens.
Ongedateerd [1710?].

Caspar Specht werkte in Utrecht tussen 1684 en 1708 en het is bekend dat
zijn kaarten naderhand werden uitgegeven door R. en I. Ottens. Deze kaart
kan dus vervaardigd zijn rond 1700 en zal gepubliceerd zijn vanaf omstreeks
1710.

Dit was tijdens de bloeitijd van de republiek, toen de Zeven Verenigde
Nederlanden het eerste handels- en scheepvaartland van Europa waren en de
Nederlanden een grote opbloei van kunsten en wetenschappen beleefden.

MAP OF THE REPUBLIC OF THE
SEVEN UNITED PROVINCES

Land Caerte van't Verenigde Nederland, met 'tgene daer
onderhoort, verdeelt in sijn Provincien, en minder verdelingen
naaukeurig aangewesen en uyt de best aentekeninge op gestelt
door C[aspar] Specht. Amsterdam: bij R[einier] en I[osua] Ottens.
Undated [1710?]

Caspar Specht worked in Utrecht between 1684 and 1708 and it is known that
his maps were later published by R. and I. Ottens. This map was probably drawn
around 1700 and would have been published ca. 1710, during the Golden Age of
the Republic when the Seven United Provinces were the foremost maritime and
merchant power in Europe and there was a great flourishing of the Arts and
Sciences in the Netherlands.

We zien op deze kaart afgebeeld de statenbond of federatie van de Zeven Noord-Nederlandse provincies, die vanaf 1579 verbonden waren in de Unie van Utrecht.

Vergeleken met het tegenwoordige Nederland, missen we op deze kaart onze zuidelijke provincies Noord-Brabant en Limburg en het vasteland-gedeelte van Zeeland (=Zeeuws-Vlaanderen). Deze gewesten behoorden tot de federatie van de Zuid-Nederlandse provincies, verbonden in de Unie van Atrecht.

In een cartouche links op de kaart zijn alle provinciewapens getekend en daarbij worden bijzonderheden van de zeven provincies opgegeven, zoals bestuurlijke indeling, namen van rivieren, aantallen van steden en dorpen per provincie en hoeveel uren iedere provincie in zijn omtrek meet. Het valt direct op dat alle provinciewapens de Nederlandse Leeuw dragen, behalve de provincie Groningen (Groeninge en Omlanden).

In volgorde van grootte zijn de provincies: 1. Holland (geel gekleurd, westelijk gelegen); 2. Gelderland (rose gekleurd, midden-oostelijk gelegen); 3. Overijssel (geel gekleurd, oostelijk gelegen); 4. Friesland (rose gekleurd, boven de Zuiderzee gelegen); 5. Groningen (groen gekleurd, noord-oostelijk gelegen); 6. Utrecht (groen gekleurd, in het midden gelegen) en 7. Zeeland (rose gekleurd en zuid-westelijk gelegen).

This map depicts the Statenbond or federation of seven northern Dutch provinces, which from 1579 were united in the Union of Utrecht. The map does not show today's southern provinces of North Brabant and Limburg, or the mainland part of Zeeland (= Zeeuws-Flanders). These areas belonged to the federation of southern Dutch provinces, united in the Union of Atrecht.

The inset to the left of the map contains the coats of arms of the seven provinces and gives details of these provinces, such as the administrative divisions, the names of rivers, the number of towns and villages per province and the number of hours taken to travel round each province. The Dutch lion appears in all the provincial coats of arms, with the exception of Groningen (Groeninge en Omlanden).

In order of size the provinces are 1. Holland (coloured yellow, in the west); 2. Gelderland (coloured pink, in the mid-east); 3. Overijssel (coloured yellow, in the east); 4. Friesland (coloured pink, above the Zuiderzee); 5. Groningen (coloured green, in the north-east); 6. Utrecht (coloured green, in the centre); 7. Zeeland (coloured pink, in the south-west).

Tijdens de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden (1576-1795) was de provincie Holland verreweg de grootste en belangrijkste provincie. Dat is waarschijnlijk de reden dat ons land nog heden ten dage bekend staat onder de naam Holland.

De stad Wageningen, op de kaart gespeld als WAGEN- en daaronder INGE, waar sinds 1918 de Landbouwniversiteit gevestigd is, ligt aan de rivier de Rijn, in de provincie Gelderland, even ten oosten van de grens tussen de provincies Utrecht en Gelderland. De ligging die op deze kaart valt af te lezen, is 52 graden en 1 minuut Noorderbreedte en 23 graden en 43 minuten Oosterlengte, een unieke centrale ligging voor de Landbouwniversiteit in het tegenwoordige Nederland.

During the age of the Republic of the Seven United Provinces (1576-1795) the province of Holland was by far the largest and most important. This is probably why the whole country is still often referred to as Holland.

The town of Wageningen (on the map it appears as WAGEN- with INGE underneath), the seat of the Agricultural University since 1918, lies on the river Rhine in the province of Gelderland, just east of the border between the provinces of Utrecht and Gelderland. Its location can be read on this map as latitude 52 degrees and 1 minute North and longitude 23 degrees and 43 minutes East - a unique central location for the Agricultural University in present-day Netherlands.

KAART VAN DE VESTING WAGENINGEN

Manuscript. Ongedateerd [ca. 1660]. Het zuidoosten boven.
Met legenda.

Deze kaart toont de vesting Wageningen, met omwalling en zes bastions. Binnen de bastions, rondom de bebouwing loopt een muur (rode lijn). De nieuwe vesting met bastions dateert uit 1624.

Wanneer we deze tekening vergelijken met de plattegrond van Wageningen van Nic. van Geelkercken uit 1654, uit het boek *XIV Boeken van de Gelderse geschiedenissen*, door Arend van Slichtenhorst, dan valt op, dat op onze manuscriptkaart een zevende klein verdedigingswerk of ravelijn is toegevoegd, ter verdediging van de Berghpoort (no.1). Dit is waarschijnlijk al gebouwd in 1629.

Boven in de kaart (in het zuidoostelijk deel van de stad), zien we een vierkant omgracht stuk grond liggen, met drie cirkeltjes daarin getekend. Dit is het terrein waarop het kasteel Wageningen was gelegen. De cirkels duiden op de

MAP OF THE STRONGHOLD OF WAGENINGEN

Undated manuscript [ca. 1660]. South East at the top.
With legend.

This map shows the stronghold of Wageningen, with fortifications and six bastions. A wall runs between the bastions and around the built-up area (the red line). The new stronghold with bastions dates from 1624. A comparison with the map of Wageningen by Nic. van Geelkercken from 1654, in *XIV Boeken van de Gelderse Geschiedenissen*, by Arend van Slichtenhorst, shows that this manuscript map has a seventh small defence work or *ravelijn*, to defend the Berghpoort (no.1). It was probably built in 1629.

At the top of the map (the south-eastern quarter of the town), there is a square area surrounded by a moat, with three small circles drawn in it. This is the site of Wageningen castle. The circles represent the towers of the gatehouse and the defence tower near the town moat. The castle was drastically modified in 1720,

torens van het poorthuis en op de verdedigingstoren nabij de stadgracht. Het kasteel is omstreeks 1720 ingrijpend verbouwd en ook is toen de binnen-gracht rondom het kasteel gedempt. Op de plaats van het kasteel, aan de tegenwoordige Herenstraat, heeft L.A. Baron Torck, Heer van Rosendael, toen het Drostenhuis laten bouwen. Op het voorterrein van het kasteel werden vanaf 1743 bovendien twee huizencomplexen gebouwd. Deze maakten deel uit van een bouwplan van Torck, dat elf grote en twee kleine huizen omvatte. Deze huizen werden alle door hem verhuurd.

In 1876 heeft de gemeente Wageningen het blok van vier huizen langs de Herenstraat, het zogenaamde Bassecour, gekocht ten behoeve van de toen opgerichte Rijkslandbouwschool. Later is dit gebouw gebruikt als hoofdgebouw van de Landbouwuniversiteit.

De Ooypoort (no. 2), ook Nu(e)depoort geheten (in 1828 afgebroken), verbindt de stad met de Grebbedijk (no. 3). Ten westen van deze dijk loopt het Kanaal (no. 4) dat de verbinding vormt met de Rijn (de latere Buitenhaven). Aan de noordzijde van de stad ligt de weg naar Bennekom (no. 8 Be'kum).

Iets oostelijk van de vesting zou volgens de kaart een oudere vestiging van Wageningen gelegen zijn (no. 6 Oude Wageninge en no. 7 Sant Cuijl). Hier staan twee huizen en een kerkje afgebeeld, nabij een heuvel. Het is bekend dat op de Wageningse Berg (op gronden van het tegenwoordige

---

and at the same time the castle moat was drained. Baron L.A. Torck, Lord of Rosendael, constructed the Drostenhuis on the site of the castle, which lies on the present-day Herenstraat. Furthermore, two blocks of houses were built in the front courtyard of the castle in 1743. These formed part of Torck's plan, which comprised eleven large houses and two small ones, all of which he rented out.

In 1876 the municipality of Wageningen bought the block of four houses along the Herenstraat, called Bassecour, for the newly founded State Agricultural School. This building was later used as the main building of the Agricultural University.

The Ooypoort (no. 2), also called Nu(e)depoort (demolished in 1828) connected the town with the Grebbedijk (no. 3). The Kanaal (no. 4) to the west of the dyke leads to the Rhine (and what is now the harbour). The road to Bennekom (no. 8 Be'kum) lies to the north of the town.

According to the map an older site of Wageningen lay slightly to the east of the stronghold (no. 6 Oude Wageninge and no. 7 Sant Cuijl). The map shows two houses and a small church, close to a hill. It is known that a church was built on the

arboretum Belmonte) een kerkje heeft gestaan, dat voor een der oudste 'Christentempels' in Nederland wordt gehouden.

In 1263 kreeg Wageningen stadsrechten. Van oudsher vonden de meeste inwoners van Wageningen hun bestaan in de landbouw en vanaf de 17-de eeuw in de tabaksbouw. De landerijen rond Wageningen waren vruchtbaar en grasrijk. De tabakscultures lagen aan de noordzijde van de stad.

Het wapen van Wageningen bekrönt de kaart. Het bestaat volgens het officiële besluit van de Hoge Raad van Adel uit 1818, uit een rood schild met een rad van zilver en een kruis van hetzelfde materiaal op de verticale spaak. Het schild wordt gedekt met een gouden kroon en wordt aan weerszijden vastgehouden door een gouden leeuw. De kleurstelling op onze kaart is daarvan iets afwijkend.

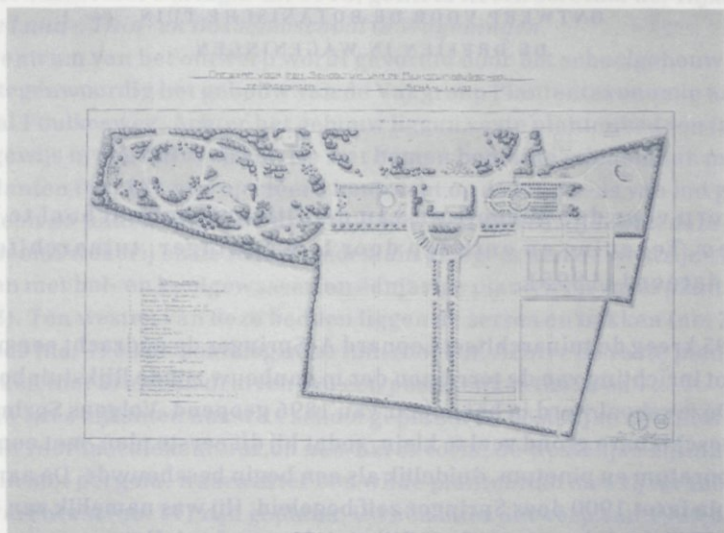
Wageningse Berg, on the site of the present-day Belmonte arboretum, and that it was probably one of the oldest 'Christian temples' in the Netherlands.

Wageningen received city rights in 1263. Traditionally, most of the population of Wageningen earned their living from agriculture and, from the seventeenth century, from growing tobacco. The land around Wageningen was fertile, with lush pasture. The tobacco fields lay to the north of the town.

Wageningen's coat of arms crowns the map. According to the official decree of the High Council of Nobility in 1818, it consists of a red shield, with a wheel of silver and a silver cross on the vertical spoke. The shield is topped by a golden crown, and is supported by golden lions. The colours on this map differ slightly.

van Dr. J. Valckenier Suringar uit 1910, getiteld *Het Arboretum der Rijks Hoogere Land- en Tuinbouwschool te Wageningen*.

Het ontwerp van het arboretum (no. 11), tevens voorzien van een vaste plantsoen, is afgebeeld in figuur 1. Het ontwerp is afkomstig van de veldingenieur van de Landbouwafdeling (nos 12 en 13). Het ontwerp van de hoofdgebouwen (nos 14 en 15) is afkomstig van de architect van de Landbouwafdeling (nos 16 en 17). Het ontwerp van de straatweg is een arboretum (no. 19) gepland, met pinetuin (no. 19a) en tuin

Suringar from 1910, entitled *Het Arboretum der Rijks Hoogere Land- en Tuinbouwschool te Wageningen*.

The centre of the arboretum houses the Department of Horticulture and the building is shown in figure 2. The main axis of the arboretum is a long avenue and on either side of this avenue are the various gardens and plantations. A large field is visible on the right side of the plan. The landscape is shown with trees and a clear sky with birds flying. The overall layout is well-organized and functional, reflecting the architectural and horticultural plans mentioned in the text.

ONTWERP VOOR DE BOTANISCHE TUIN
DE DREIJEIN IN WAGENINGEN

- Ontwerp voor den schooltuin van de Rijkstuinbouwschool te Wageningen. Tekening en ontwerp door L.A. Springer, tuinarchitect. Ongedateerd [1895].

In 1895 kreeg de tuinarchitect Leonard A. Springer de opdracht een plan te maken tot inrichting van de terreinen der in aanbouw zijnde Rijkstuinbouwschool. Deze school werd in het najaar van 1896 geopend. Volgens Springer was de beschikbare grond veel te klein, zodat hij dit eerste plan, met een heel klein arboretum en pinetum, duidelijk als een begin beschouwde. De aanplant van de tuin is tot 1900 door Springer zelf begeleid. Hij was namelijk van 1897 tot 1900 docent tuinkunst aan deze Rijkstuinbouwschool. Het ontwerp van Springer is grotendeels uitgevoerd, zoals heel duidelijk blijkt uit een publikatie

PLAN OF 'DE DREIJEIN' BOTANICAL GARDEN
IN WAGENINGEN

- Plan for the garden of the State School of Horticulture in Wageningen. Drawn by L.A. Springer, garden designer. Undated [1895].

In 1895 the garden designer Leonard A. Springer was commissioned to plan the layout of the grounds of the State School of Horticulture that was then under construction. This School was opened in the autumn of 1896. Springer thought the area available was far too small, and he considered his first plan, for a very small arboretum and pinetum, to be only a beginning. The planting of the garden was supervised by Springer himself until 1900, as from 1897 to 1900 he was a lecturer in garden architecture at the State School of Horticulture. Most of Springer's plan was implemented, as can be clearly seen from a publication by Dr. J. Valckenier

van Dr. J. Valckenier Suringar uit 1910, getiteld *Het Arboretum der Rijks Hoogere Land-, Tuin- en Bosbouwschool te Wageningen*.

Het centrum van het ontwerp wordt gevormd door het schoolgebouw (no. 1), tegenwoordig het gebouw van de Vakgroep Plantentaxonomie aan de Generaal Foulkesweg. Achter het gebouw liggen vaste plantenbedden (no. 13), straalsgewijs in een halve cirkel. De met bomen beplante middenlaan met vaste planten (no. 13) geprojecteerd loodrecht op de lengte-as van het gebouw, deelt de tuinen ongeveer door midden. Aan de oostzijde van deze laan zijn de boomkwekerij en de reservemoestuin gelegen; aan de westzijde liggen de velden met bol- en knolgewassen en éénjarige planten en vaste planten (no. 12 en 13). Ten westen van deze bedden liggen de serres en bakken (no. 3), de werkloods (no. 4) en de pomologische tuin (no. 10). Achter de vaste planten liggen bakken (no. 8) en een druiven- en een perzikenkas (no. 6 en 7).

Er zijn twee zijtuinen naast de school gepland, de oostelijke zijtuin is een oefentuin voor mozaïekcultuur, in neo-barokvorm; de westelijke zijtuin is een rozentuin met pergola, waarachter een wilde plantentuin met vijver (no. 16) en een varentuin (no. 17) zijn gepland. Uit een later ontwerp van 1900 blijkt, dat de plaats voor wilde planten enigszins veranderd is in een halfcirkelvormige tuin met plantvakken voor vaste planten. In het oostelijk deel langs de straatweg is een arboretum (no. 19) gepland, met pinetuin (no. 19a) en tuin

---

Suringar from 1910, entitled *Het Arboretum der Rijks Hoogere Land-, Tuin- en Bosbouwschool te Wageningen*.

The centre of the design is formed by the school building (no. 1), which now houses the Department of Plant Taxonomy on the Generaal Foulkesweg. Behind the building are the perennial borders (no. 13), radiating out in a semicircle. The central avenue of perennials (no. 13), planted with trees, is perpendicular to the long axis of the building and more or less bisects the garden. To the east of this avenue are the nursery and the reserve vegetable garden; to the west are the plots of bulbs and tubers, annuals and perennials (nos 12 and 13). West of these beds are the conservatories and frames (no. 3), the potting shed (no. 4) and the fruit garden (no. 10). Behind the perennials are cold frames (no. 8) and grape and peach greenhouses (nos 6 and 7).

A garden is sited on either side of the school. The eastern garden is a practice garden for formal bedding schemes, in neo-baroque form; the western garden is a rose garden with a pergola leading to a wild garden with pond (no. 16) and a fern garden (no. 17). In a later plan dating from 1900 the site for wildflowers has been modified into a semicircular garden with beds for perennials. An arboretum (no. 19)

delen voor Alpenplanten (no. 20) en moerasplanten (no. 21). In de meest oostelijke hoek van het arboretum is door Springer een pergola met klimplanten ontworpen (no. 22).

Wat is er nu na bijna 100 jaar nog te herkennen van deze botanische tuin? Het deel ten westen van de middenlaan is bijna helemaal bebouwd met gebouwen van de Landbouwuniversiteit en met een grote plantenkas. De zijtuinen zijn eveneens verdwenen. Het gedeelte voor de boomkwekerijen is helemaal veranderd. Het arboretum en pinetum zijn wat betreft de padstructuren nog enigszins te herkennen. De vijver is thans het centrum van een grote rotstuin, die naar het zuiden toe enorm is uitgebreid. De oppervlakte van deze tuin was in 1900 ongeveer één ha. Omstreeks 1913 werd de tuin aan de noordkant van het arboretum, uitgebreid met een geometrisch aangelegde tuin, ontworpen door Mej. L.H. Baas Becking. Hierin werd een kwekerij opgenomen en kregen Coniferen en Ericaceae een plaats, naast moeras- en veenplaatsen en klimplanten langs een pergola. In 1925 werd de tuin nogmaals uitgebreid van twee tot zes ha.

Het nieuw ingerichte arboretum op de buitenplaats Belmonte (sinds 1954), is als een volwaardig arboretum te beschouwen, zoals L.A. Springer in 1895 al voor ogen had.

---

is planned in the eastern part, along the street. It includes a pinetum (no. 19a) and areas designated for alpiners (no. 20) and bog plants (no. 21). In the easternmost corner of the arboretum Springer designed a pergola to be covered by climbers.

One hundred years later, what elements of Springer's botanical garden are still recognizable? The part to the west of the central avenue has been almost filled up with Agricultural University buildings and a huge greenhouse. The flanking gardens have vanished. The part reserved for the nurseries has changed completely. The arboretum and pinetum are recognizable from their path layouts. The pond is now the centre of a large rockery, which has been greatly extended southwards. In 1900 the area of this garden was about 1 hectare, but around 1913 the garden was extended on the north side of the arboretum by a formal, geometric garden, designed by Miss L.H. Baas Becking. This included a nursery. Conifers and heathers were given a place next to bog and fen plants, and climbers were trained up a pergola. In 1925 the garden was again extended, from two to six hectares.

The arboretum laid out in the grounds of the former Belmonte country house in 1954 is a fully-fledged arboretum as L.A. Springer had in mind in 1895.

VOGELVLUCHT VAN DE BOTANISCHE TUIN
DE DREIEN IN WAGENINGEN

Tekening* door H.F. Hartogh Heijs van Zouteveen, tuinarchitect.
Ongedateerd [tussen 1900 en 1913].

In 1900 werd de tuinarchitect L.A. Springer, die in 1895 het ontwerp maakte voor de tuin van de Rijkstuinbouwschool, als docent tuinkunst aan deze school opgevolgd door de tuinarchitect H.F. Hartogh Heijs van Zouteveen. Van hem is deze tekening, die het ontwerp van Springer in vogelvlucht laat zien. Aangezien de uitbreiding van de tuin van ongeveer 1913, aan de noordzijde (rechts) van het arboretum, er nog niet op staat, moet deze tekening tussen 1900 en 1913 zijn gemaakt.

* Deze tekening hangt ingelijst in het gebouw van de Vakgroep Plantentaxonomie.

17

BIRD'S EYE VIEW OF 'DE DREIEN'
BOTANICAL GARDEN IN WAGENINGEN

Undated [between 1900 and 1913] drawing* by H.F. Hartogh Heijs van Zouteveen, garden designer.

In 1900 the garden designer L.A. Springer, who prepared the plans for the garden of the State School of Horticulture, was succeeded as lecturer in garden architecture by the garden designer H.F. Hartogh Heijs van Zouteveen. The latter drew this bird's eye view of Springer's plan. It can be dated at sometime between 1900 and 1913, because it does not show the extension of the garden on the north (right-hand) side of the arboretum, which was designed round about 1913 by Miss L.H. Baas Becking and which comprised a new formal garden, closed off by a higher part with a pergola.

* The original drawing hangs in the Department of Plant Taxonomy.

Omstreeks 1913 ontwierp mej. L.H. Baas Becking namelijk een nieuwe tuin in regelmatige stijl, afgesloten door een hoger gedeelte met pergola.

Van Hartogh Heijs van Zouteveen weten we, dat hij voor het ontwerp en de aanleg van de rotstuin bij het pinetum verantwoordelijk was. Later is deze naar de Generaal Foulkesweg toe aanzienlijk uitgebreid.

De botanicus Dr. J. Valckenier Suringar, die onderwijs gaf in de dendrologie, heeft na Springer de beplanting van de tuin begeleid. Hij zegt zelf in een publikatie over de tuin uit 1910, dat de tuin is aangelegd in 1909. Het zal dus wel een beplantingsproces geweest zijn, dat werd uitgevoerd tussen 1900 en 1909. De oudste bomen zullen nu ruim 90 jaar oud zijn; de hoogste boom is thans ongeveer 35 meter hoog en dat is de mammoetboom of *Sequoiadendron giganteum*. Dit is waarschijnlijk ook de hoogste boom in de stad Wageningen.

Het ontwerp van Springer, dat aan deze vogelvlucht ten grondslag ligt, geeft geen beplantingsplan. Het is meer een ruimtelijke indeling van de beschikbare gronden. Springer heeft ten aanzien van het arboretum-gedeelte heel duidelijk gesteld dat hij dit in landschapstijl heeft ontworpen, om de leerlingen het verband te leren kennen tussen plantmaterialen en tuinkunst en om hen ervaring te laten opdoen in het onderhouden van parken en buitenplaatsen, in het behandelen van bloemstruiken en om de bomen en struiken in hun ware schoonheid te laten zien.

From Hartogh Heijs van Zouteveen we know that he himself was responsible for the design and layout of the rockery next to the pinetum. Later, this rockery was extended towards the Generaal Foulkesweg.

The botanist Dr. J. Valckenier Suringar, who taught dendrology, supervised the planting of the garden after Springer. In a publication about the garden dating from 1910, he writes that the garden was laid out in 1909. This means that the planting was done between 1900 and 1909. The oldest trees are now about 90 years old; the tallest - the Sierra Redwood or *Sequoiadendron giganteum* - is about 35 metres tall and is probably the tallest tree in Wageningen.

Springer's plan, on which this bird's eye view is based, does not indicate the planting scheme. It is more a spatial division of the area available. Springer made it clear that he designed the arboretum part in landscape style, to teach students the relationship between plant material and garden design, and to give them experience in the maintenance of parks and gardens, in tending flowering shrubs and in allowing trees and shrubs to achieve their full glory.

Tekeningen en gravures van Christiaan Sepp.

Christiaan Sepp is de stamvader van een beroemd geslacht van tekenaars, etsers/graveurs en uitgevers: Christiaan Sepp (ca. 1700-1775), Jan Christiaan Sepp (1739-1811), Jan Sepp (1778-1853) en Cornelis Sepp (1810-1868).

Bovendien beschikten vader Christiaan en later ook zeer zeker zijn zoon Jan Christiaan over een grote entomologische kennis. Beiden waren verantwoordelijk voor zowel de inhoud als de uitgave van de eerste twee delen van de *Nederlandsche Insecten*, een reeks die overigens in acht delen verscheen, het laatste deel in 1860.

De uitgave van de Flora Batava werd eveneens verzorgd door Jan Christiaan Sepp (en Zoon). Deze zeer uitgebreide flora van Nederland werd wat betreft de eerste vier delen geredigeerd door Jan Kops, naar wie het Jan-Kopshuis is genoemd, de hoofdzetel van de bibliotheek van de Landbouw-universiteit in Wageningen.

DUTCH BUTTERFLIES AND MOTHS

Drawings and engravings by Christiaan Sepp.

Christiaan Sepp was the founding father of a renowned line of draughtsmen, etchers, engravers and publishers: Christiaan Sepp (ca. 1700-1775), Jan Christiaan Sepp (1739-1811), Jan Sepp (1778-1853) and Cornelis Sepp (1810-1868).

He knew much about entomology - as did his son, Jan Christiaan. Father and son were together responsible for the content and publication of the first two volumes of the *Nederlandsche Insecten* [Dutch Insects], a series that ran to eight volumes, the last of which appeared in 1860.

Jan Christiaan Sepp (and Son) were also responsible for the publication of Flora Batava. The first four volumes of this comprehensive flora of the Netherlands were edited by Jan Kops, after whom the Jan-Kopshuis - the building housing the main Wageningen Agricultural University Library - is named.

DAG-VLIJNDERS van de EERSTE BENDE.

NACHT-VLIJNDERS van de EERSTE BENDE.

DAGVLINDER GROTE AURELIA OF GROTE VOS
(*NYMPHALIS POLYCHLOROS* L.)

Uit: Beschouwing der Wonderen Gods, in de minstgeach(t)te
schempelen of Nederlandsche Insecten... door Christiaan Sepp.
Amsterdam: J.C. Sepp, 1762 (eerste deel, eerste stuk Tab. VIII).

De dagvlinder Grote Aurelia of Grote Vos. De naam aurelia slaat op de rijke
goudglans, waarmee de pop is versierd; de naam vos slaat op de bruine grond-
kleur van de vlinder. De soort komt voor in bossen en parkachtige cultuurland-
schappen. Hun voedselplanten zijn voornamelijk iepen en wilgen.

Fig. 1 eitje, natuurlijke grootte; Fig. 2 eitje, gezien door microscoop; Fig. 3
kruipende rups, waaruit mannetjesvlinder zal komen; Fig. 4 rups, waaruit
wijfjesvlinder zal komen; Fig. 5 mannetjes-pop; Fig. 6 wijfjes-pop; Fig. 7 boven-
zijde van de vlinder; Fig. 8 onderzijde van de vlinder.

LARGE TORTOISESHELL BUTTERFLY
(*NYMPHALIS POLYCHLOROS* L.)

From: Beschouwing der Wonderen Gods, in de minstgeach(t)te
schempelen of Nederlandsche Insecten... by Christiaan Sepp.
Amsterdam: J.C. Sepp, 1762 (vol. 1 part 1 Table VIII).

One of the Dutch names for this butterfly, 'aurelia', refers to the rich golden
sheen of the pupa. The other name 'grote vos' [large fox] refers to the butterfly's
tawny background colour. The species occurs in woodlands and park-like
countryside. The main foodplants are elm and willow.

Fig. 1 egg, life size; Fig. 2 egg seen through microscope; Fig. 3 caterpillar that
will eventually turn into male butterfly; Fig. 4 ditto, but for female butterfly;
Fig. 5 male pupa; Fig. 6 female pupa; Fig. 7 upper side of butterfly; Fig. 8 underside
of butterfly.

ONACHTVLINDER PAUWOOGPIJLSTAART
(SMERINTHUS OCELLATA L.)

Uit: *Beschouwing der Wonderen Gods, in de minstgeach(t)te scepzelen of Nederlandsche Insecten...* door Christiaan Sepp. Amsterdam: J.C. Sepp, 1762 (eerste deel, eerste stuk Tab. II).

In tegenstelling tot de meeste grauw gekleurde nachtvlinders, is deze vlinder zeer opvallend. De vlinder heeft prachtige oogvlekken op de achtervleugels, om haar vijanden af te schrikken. Wanneer de vleugels in ruststand zijn, worden de oogvlekken overdekt door de voorvleugels.

De vlinders zijn nachtvliegers in bossen en parkachtige landschappen. Hun voedselplanten zijn voornamelijk wilgen en appels.

Fig. 1 eitje, afgezet op blad van wilg; Fig. 2, 3 en 4 verschillende stadia van de rups; Fig. 5 pop; Fig. 6 vlinder in ruststand; Fig. 7 vlinder met uitgespreide vleugels.

EYED HAWK-MOTH
(SMERINTHUS OCELLATA L.)

From: *Beschouwing der Wonderen Gods, in de minstgeach(t)te scepzelen of Nederlandsche Insecten...* by Christiaan Sepp. Amsterdam: J.C. Sepp, 1762 (vol. I part 1 Table II).

Whereas most moths are rather drab, the eyed hawk-moth is striking. It has beautiful 'eye' markings on the hind wings, to frighten enemies. The eyes are concealed by the fore wings when the moth is at rest.

The moth flies at night in woodlands and park-like countryside. The main foodplants are willow and apple.

Fig. 1 egg on willow leaf; Figs 2, 3 and 4 various stages of the caterpillar; Fig. 5 pupa; Fig. 6 moth at rest; Fig. 7 moth with outspread wings.

VERSCHILLENDE GROENTEN UIT ALBUM VILMORIN

Uit Album Vilmorin: fleurs rustiques annuelles et vivaces, légumes et plantes fouragères. Paris: Vilmorin - Andrieux et Cie, 1850-1870. Deel 2, no. 12 (1861) en no. 21 (1870).

De namen Vilmorin en Andrieux zijn al bekend in de kwekerswereld vanaf 1775. In 1775 is er sprake van de firma Andrieux et Vilmorin; in 1780 verandert dat in Vilmorin-Andrieux en in 1815 is er ook nog eens sprake van de firma Vilmorin et Cie. In ieder geval stond de firma in de tweede helft van de 19-de eeuw onder leiding van Henry L. de Vilmorin en hij zal dan ook voor de samensteller en verantwoordelijke van dit album gehouden moeten worden.

Een dergelijk album met losse platen met afbeeldingen van groenten, echter kleiner van afmetingen, is ook bekend van de kwekersfirma Benary in Erfurt. Het heeft een identieke titel: *Album Benary*. Erfurt, 1876-1886. De tekeningen en lithografieën in dit album zijn van G. Severeys en G. Leutzsch.

23

VEGETABLES FROM THE VILMORIN ALBUM

From Album Vilmorin: fleurs rustiques annuelles et vivaces, légumes et plantes fouragères. Paris: Vilmorin - Andrieux et Cie, 1850-1870. Vol. 2, no. 12 (1861) and no. 21 (1870).

The names Vilmorin and Andrieux have been well known to nurserymen since 1775. In 1775 the company was called Andrieux et Vilmorin; in 1780 the name changed to Vilmorin-Andrieux, and in 1815 it was Vilmorin et Cie. The firm's director in the second half of the nineteenth century was Henry L. de Vilmorin, and it is assumed that he compiled this album.

A similar, smaller-format, album of loose plates depicting vegetables was produced by the nursery firm Benary in Erfurt. It is called *Album Benary* and was published in Erfurt 1876-1886. The drawings and lithographs in that album were by G. Severeys and G. Leutzsch, respectively.

Zowel de firma Vilmorin-Andrieux in Parijs, als de firma Benary in Erfurt, bestaan nog steeds. Waarschijnlijk worden de originele tekeningen van beide albums in de archieven van deze firma's bewaard.

Wanneer we alle platen uit het *Album Vilmorin* bestuderen, valt op dat de verschillende groenten vaak op ongeveer ware grootte zijn afgebeeld. De namen die aan de groenten gegeven worden zijn beschrijvende namen, die soms iets zeggen over de herkomst van het produkt en ook over de grootte en de kleur. Het blijkt dat de firma Vilmorin vaak Hollandse rassen heeft gebruikt ter aanvulling en ter verbetering van de Franse rassen. Overduidelijk blijkt ten slotte dat wij vele groenterassen niet meer kennen.

De functie van het *Album Vilmorin* is niet duidelijk. Door het ontbreken van inleidende teksten is niet na te gaan of de verzameling platen nu bedoeld was als reclame en/of relatiegeschenk of dat de platen als een soort catalogus zijn te beschouwen van produkten die door de firma Vilmorin-Andrieux te koop werden aangeboden. Het laatste is het meest waarschijnlijk.

The firm Vilmorin-Andrieux in Paris is still going strong, as is Benary in Erfurt, and they presumably have the original drawings of the albums in their archives.

It is striking that the vegetables illustrated in the *Album Vilmorin* are often shown life size. The names given to the vegetables are descriptive, and sometimes refer to the vegetable's provenance, size or colour. The firm of Vilmorin often used Dutch varieties to augment and improve French varieties. Many of the vegetable varieties are unknown today.

The function of the *Album Vilmorin* is unclear. There are no introductory texts, so it is unclear if the collection of plates was intended as an advertisement, or a gift for clients - or both, or - more probably - whether the plates make up a sort of catalogue of the products the firm of Vilmorin-Andrieux offered for sale.

Zowel de firma Vilmorin-Andrieux te Parijs, als de firma Benary in Erfurt, bestaan nog steeds. **VAN PAARSE RADIJS TOT SUIKERPOMPOEN** zijn van beide albums in de archieven van de firma Vilmorin bewaard.

Wanneer we alle platen van deze twee firma's bestuderen, valt op dat de verschillende groenten die zij hebben verzameld, vaak zijn afgebeeld. De namen die aan de groenten zijn gegeven, zijn beschrijvende namen, die soms de afkomst van de groente aangeven. De afbeeldingen zijn tekening en litho. Het blijkt dat de firma Vilmorin-Andrieux gebruikte

Tekening door Mlle Coutance en litho door Elisa Champin.
1. paarse radijs (rave violette); 2. raap uit de Limousin (navet-rave du Limousin); 3. aardpeer (topinambour.); 4. gele voederbiet (betterave jaune des Barres*); 5. zwarte schorseneer (scorsonère); 6. rode tomaat, veelhokkig (tomate rouge grosse); 7. suikerpompoen uit Brazilië (course sucrière du Brésil).

* Les Barres is de naam van het landgoed bij Nogent-sur-Vernisson (Loiret), waar Maurice L. de Vilmorin zijn collectie heesters had verzameld.

The firm Vilmorin-Andrieux in Paris is still going strong, as is Benary in Erfurt, and they presumably still have the original drawings in their archives. It is striking that the drawings of the vegetables in the Vilmorin archives are often shown life size. The names given to the vegetables are descriptive, and sometimes refer to the place of origin. The drawings are often made by Mlle Coutance and lithographed by Elisa Champin. The names are in Dutch varieties to augment the botanical interest of the vegetable catalogue of the products.

Drawing by Mlle Coutance. Litho by Elisa Champin.
1. purple radish (rave violette); 2. Limousin turnip (navet-rave du Limousin); 3. Jerusalem artichoke (topinambour); 4. yellow mangold (betterave jaune des Barres*); 5. scorzonera (scorsonère); 6. red tomato, ribbed (tomate rouge grosse); 7. Brazilian sugar pumpkin (course sucrière du Brésil).

* Les Barres is the estate near Nogent-sur-Vernisson (Loiret), where Maurice L. de Vilmorin built up his shrub collection.

Litho door Elisa Champin.

1. kleine erwit uit Auvergne (pois d'Auvergne [Cosaque ou Serpette]);
2. zwarte raap (navet noir rond ou plat); 3. gele raap (navet boule d'or);
4. aubergine van Guadeloupe (aubergine panachée de la Guadeloupe);
5. witte aubergine (aubergine blanche ronde [plante aux oeufs]); 6. savooie-
kool (chou de Milau hatif, petit d'Ulm); 7. sperziebonen (haricot à cosse
violette, sans parchenim).

Litho by Elisa Champin.

1. Auvergne pea (pois d'Auvergne [Cosaque ou Serpette]); 2. black turnip
(navet noir rond ou plat); 3. golden turnip (navet boule d'or); 4. Guadeloupe
eggplant (aubergine panachée de la Guadeloupe); 5. white eggplant (aubergine
blanche ronde [plante aux oeufs]) ; 6. savoy cabbage (chou de Milau hatif, petit
d'Ulm); 7. stringless purple French beans (haricot à cosse violette, sans
parchenim).

Gouaches door Alida Withoos.

Alida Withoos (1659 of 1660 - 1730) behoorde tot een bekende schildersfamilie. Haar vader, haar zuster en haar drie broers schilderden eveneens. Alida schilderde voornamelijk bloemen, vruchten, paddestoelen en vlinders. De Universiteitsbibliotheek Wageningen bezit van haar zeven gouaches (vijf tuinplanten, één tomatenplant en één met enkele vlinders), terwijl dertien tekeningen van haar zich bevinden in de zogenaamde Moninckx-Atlas (Universiteitsbibliotheek Amsterdam). Deze atlas bevat tekeningen van planten die gemaakt werden voor de Hortus Medicus in Amsterdam. De meeste zijn van de hand van Jan en Maria Moninckx, maar ook enkele andere kunstenaars werkten hieraan mee, zoals Alida Withoos. Haar tekeningen voor deze atlas zijn waarschijnlijk alle gemaakt in 1694, daar in dat jaar geld aan haar werd uitbetaald voor dertien geleverde tekeningen. De afgebeelde planten voor de Hortus Medicus zijn bijna alle nieuw ingevoerde exotische planten,

DUTCH GARDEN PLANTS

Gouaches by Alida Withoos.

Alida Withoos (1659 or 1660 - 1730) came from a well-known family of painters. Her father, sister and three brothers also painted. Alida mainly painted flowers, fruits, fungi, and butterflies and moths. Wageningen Agricultural University Library has seven of her gouaches (five of garden plants, one of a tomato plant and one depicting butterflies). Amsterdam University Library has thirteen of her drawings, in the Moninckx Atlas, which contains drawings of plants made for the Hortus Medicus [medicinal botanical gardens] in Amsterdam. Most of the drawings in this atlas are by Jan and Maria Moninckx, but other artists are represented, including Alida Withoos. Her drawings for the atlas were probably done in 1694, because there are records of her being paid for thirteen drawings that year. The plants depicted for the Hortus Medicus are nearly all newly imported exotic plants, from places such as Ceylon, South America

onder andere uit Ceylon, Zuid-Amerika en Zuid-Afrika. Via schepen van de West-Indische Compagnie en de Verenigde Oost-Indische Compagnie arriveerden deze planten in de Amsterdamse Hortus.

De tekeningen van Alida Withoos in onze Wageningse collectie betreffen meer gewone tuinplanten, die in de 17-de eeuw in Nederlandse tuinen werden aangeplant. Behalve de *Acanthus mollis* en de *Primula X pubescens* zijn dit *Fritillaria meleagris* of kievitsbloem en de *Rosa gallica* 'Versicolor' of Franse Roos met rood-wit gestreepte bloem. Deze vier sierplanten zijn alle ook aangeplant in de gereconstrueerde tuin van Museum Paleis Het Loo, die oorspronkelijk in 1685 werd aangelegd voor stadhouder Willem III. Deze tekeningen van Alida Withoos dienden, naast vele andere 17-de eeuwse bronnen, bij de reconstructie van de tuinen van Paleis Het Loo als bronnenmateriaal voor een historisch verantwoorde beplanting.

Alida Withoos heeft ook planten getekend voor Agnes Block, een bekende plantenverzamelaarster aan het eind van de 17-de eeuw. Zij liet haar collectie tuinplanten op de buitenplaats Vijverhof in Breukelen in tekeningen vastleggen. Deze collectie is uiteengeraakt. Mogelijk hebben de zeven tekeningen van Alida Withoos in de Wageningse collectie hiervan deel uitgemaakt.

and South Africa. These plants arrived in the Amsterdam botanical gardens in ships of the West-Indische Compagnie [West India Company] and of the Verenigde Oost-Indische Compagnie [East India Company].

The drawings by Alida Withoos in our Wageningen collection are of more ordinary garden plants that could be found in seventeenth-century Dutch gardens. As well as the *Acanthus mollis* and *Primula x pubescens* they include the *Fritillaria meleagris* (snakeshead fritillary) and *Rosa gallica* 'Versicolor' (the candy-striped *Rosa Mundi*). All four of these varieties have been planted in the reconstructed garden of Het Loo Palace, which was originally laid out in 1685 by William III, Stadhouder [governor] of the Seven United Provinces. These drawings by Alida Withoos were among the many seventeenth-century sources consulted when planning the authentic replanting of Het Loo gardens.

Alida Withoos also drew plants for Agnes Block, a well-known plant collector of the late seventeenth century, who commissioned drawings of her collection of plants on the Vijverhof estate in Breukelen. This collection of drawings has not survived intact, but the seven drawings by Alida Withoos in the Wageningen collection may have been part of it.

onder andere uit Ceylon, Java en de West-Indische Compagnie en de Vereenigde Oost-Indische Compagnie art-
voerden deze planten in de Amsterdamse Hortus Medicus.
De teekeningen van Ailida Wilhoos in de Hortus Medicus betreffen
meer gewone tuinplanten, die in de 17de eeuw in Nederlande tuinen werden
aangeplant. Behalve de *Aspidistra* molle, *Aspidistra* molle, *Aspidistra* molle, *Aspidistra* molle,
Fritillaria meleagris of *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
hoos met twee uitgestrekte bladen, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
aangeplant in de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
spaanse wijde-wilhoos, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
afgevan Ailida Wilhoos, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
bij de onbetwiste verandering van de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
voor een historisch verband, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
... Ailida Wilhoos heeft ook planten van de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
planten van de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
tuinplanten of de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
tegen hooftcollectie van de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
van Ailida Wilhoos in de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
wordt uitbetaald voor dertien geleverde teekeningen. De afgebeelde planten
voor de Hortus Medicus zijn bijna alle nieuw ingevoerde exotische planten.

and South Africa. These plants included *Aspidistra* molle, *Aspidistra* molle, *Aspidistra* molle,
ships of the West-Indische Compagnie en de Vereenigde Oost-Indische Compagnie art-
voerden deze planten in de Amsterdamse Hortus Medicus.
The drawings by Ailida Wilhoos in the Hortus Medicus betreffen
meer gewone tuinplanten, die in de 17de eeuw in Nederlande tuinen werden
aangeplant. Behalve de *Aspidistra* molle, *Aspidistra* molle, *Aspidistra* molle, *Aspidistra* molle,
Fritillaria meleagris of *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
hoos met twee uitgestrekte bladen, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
aangeplant in de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
spaanse wijde-wilhoos, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
afgevan Ailida Wilhoos, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
bij de onbetwiste verandering van de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
voor een historisch verband, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
... Ailida Wilhoos heeft ook planten van de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
planten van de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
tuinplanten of de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
tegen hooftcollectie van de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
van Ailida Wilhoos in de Hortus Medicus, *Fritillaria meleagris*, *Fritillaria meleagris*,
wordt uitbetaald voor dertien geleverde teekeningen. De afgebeelde planten
voor de Hortus Medicus zijn bijna alle nieuw ingevoerde exotische planten.

ACANTHUS MOLLIS L

10

PRIMULA X PUBESCENS JACQ. TUINAURIKEL

Costarweg 20
Postbus 320
6700 HB Wageningen
Telefoon / phone + 31 (0) 8370 84 475
Telefax + 31 (0) 8370 84 884
E-post / e-mail bot@rci.war.nl
Telex NL 45 834 lowag

31

9

ACANTHUS MOLLIS L.

10

PRIMULA X PUBESCENS JACQ. TUINAURIKEL

tekst / text
Carla E. Oubendorp-Ebers
vertaling / translation
Joy Burrough-Bosnack
ontwerp / design
Jenny Laatz
fotografie / photography
Bertho Geertjes
productie / production
Eva van Die
druk / print
Modem Bennekom
Gees Amhem
afwerking / collation
Bert Heerink Amhem

Landbouwniversiteit Wageningen / Wageningen Agricultural University
Voorlichting en PR / Information and PR Office

Costerweg 50
Postbus / P.O. Box 9101
6700 HB Wageningen
Telefoon / phone + 31 (0) 8370 84 472
Telefax + 31 (0) 8370 84 884
E-post / e-mail Bor @rcl.wau.nl
Telex NL 45 854 luwag

32

tekst / text

Carla S. Oldenburger-Ebbers

vertaling / translation

Joy Burrough-Boenisch

ontwerp / design

Jenny Labaar

fotografie / photography

Berrie Geerligs

productie / production

Eva van Drie

druk / print

Modern Bennekom

Gaca Arnhem

afwerking / collation

Berry Heersink Arnhem

Wageningen, 1994

Land Caert van't Vereenigde Neder-land met tegens daer Onderhoort Verdeelt in Sijn Provincien.

van de omtrenten van 1712. door J. Blaeuw.

Overijssel	16 Steden	16 Dorpen	1 Academie
Friesland	11 Steden	11 Dorpen	1 Academie
Groning	11 Steden	11 Dorpen	1 Academie
Drenthe	11 Steden	11 Dorpen	1 Academie
Saxen	11 Steden	11 Dorpen	1 Academie
Utrecht	11 Steden	11 Dorpen	1 Academie
Guelders	11 Steden	11 Dorpen	1 Academie
Brabant	11 Steden	11 Dorpen	1 Academie
Limburg	11 Steden	11 Dorpen	1 Academie
Zeeland	11 Steden	11 Dorpen	1 Academie
Holland	11 Steden	11 Dorpen	1 Academie
Amelandt	11 Steden	11 Dorpen	1 Academie

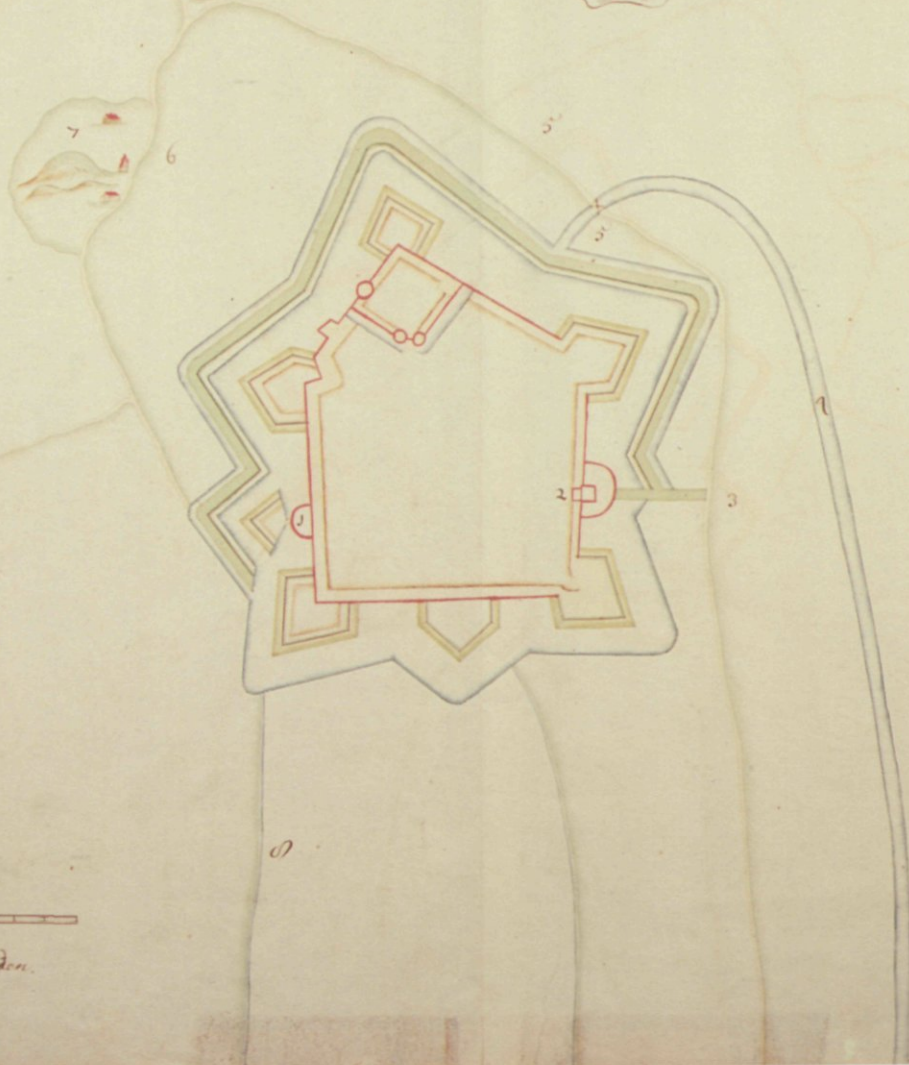
(Note: The above table is a simplified representation of the data provided in the image's table.)

Imprimatur
 Federati Tabula cum annexa
 divisio in
PROVINCIAS
 Earumque partes minores
 accurate delineata
 & ex optimis ac nota
 tumis composita
 & edita per
 J. Blaeuw
 Amstelredamum
 MDCCLXXII

WAGENINGE

Den Rijn

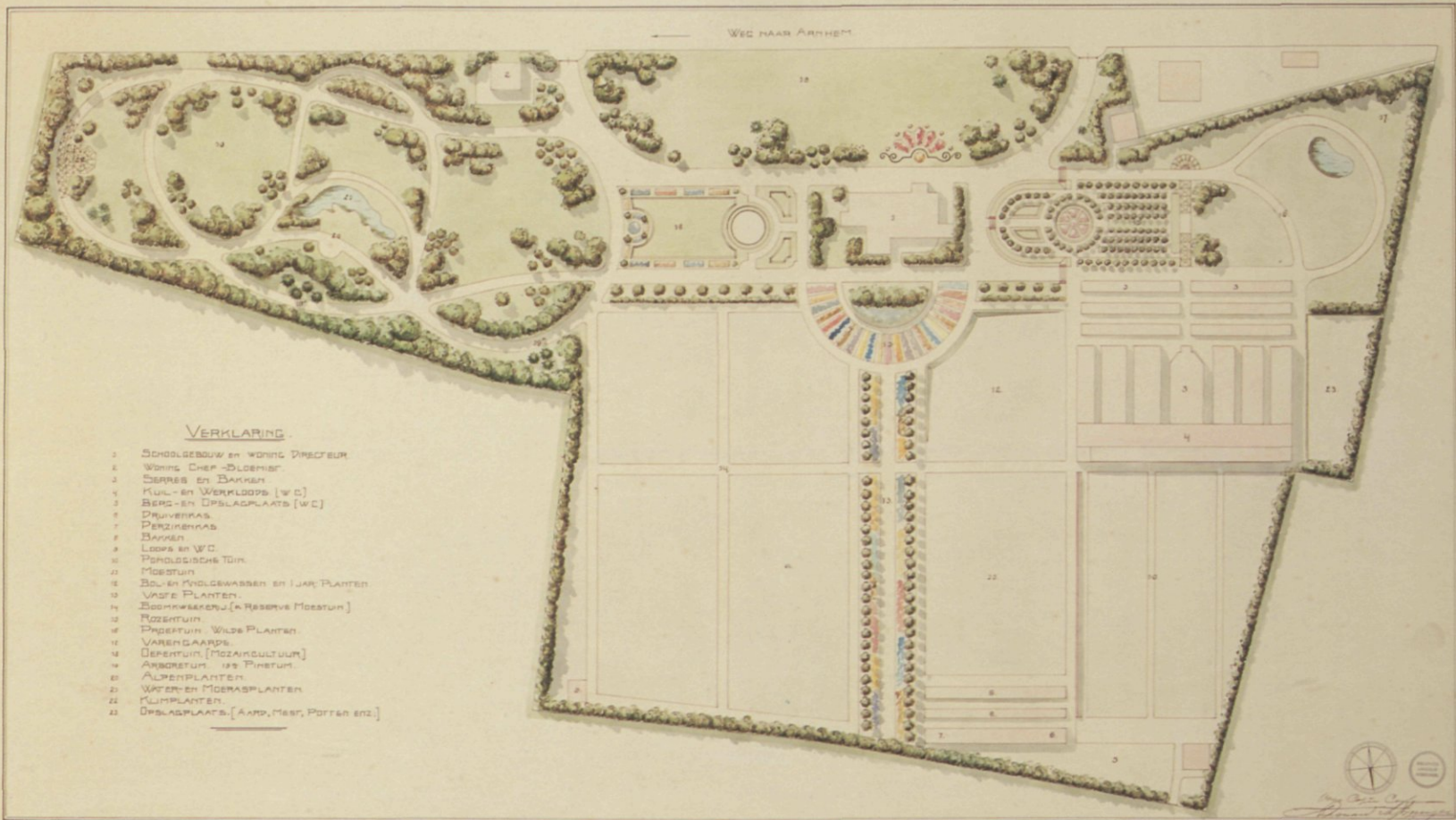
- N° 1. Doel poort
- N° 2. Dijk poort
- N° 3. Den Dijk
- N° 4. Canal inden Rijn ligt loopende
- N° 5. Slagt Dyck
- N° 6. oude Wageninge
- N° 7. Pant Puyl
- N° 8. Weg naar Beem

Schaalk van 10^e Roeden.

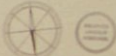
ONTWERP VOOR DEN SCHOOLTUIN VAN DE RIJKSTUINBOUWSCHOOL
TE WAGENINGEN

SCHAAL 1 : 400

VERKLARING

- 1 SCHOOLGEBOUW EN WONING DIRECTEUR
- 2 Woning Chef-Bladenf.
- 3 SERRES EN BAKKEN
- 4 KUL- en WERKLOOPS [W.C.]
- 5 BERG- en OPBLADPLAATS [W.C.]
- 6 DRUIVENKAS
- 7 PERZIKKAS
- 8 BAKKEN
- 9 LOPES en W.C.
- 10 PEDAGOGISCHE TUIN
- 11 MOESTUIN
- 12 BOEKEN MOESTWASSER EN JAAR PLANTEN
- 13 VASTE PLANTEN.
- 14 BOOMKASSELN [A Reserve Moestuin]
- 15 ROZENTUIN
- 16 TINGERTUIN Wilde Planten
- 17 VARENSLAARD
- 18 BEHEERTUIN [MOZAIKCULTUUR]
- 19 AKBOORTUIN 129 Pinetuin
- 20 ALPENPLANTEN
- 21 WATER- en MOESTASPLANTEN
- 22 TUINPLANTEN
- 23 OPBLADPLAATS [AARD, MEEST, POTTEN enz.]

DAG-VLINDERS van de EERSTE BENDE.

Tab. VIII.

Fig. 7.

Fig. 6.

Fig. 5.

Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 2.

Fig. 1.

Fig. 8.

NACHT-VLINDERS van 't Eerfte Gezin der EERSTE BENDE.

Tab. II.

G. Sipp ad riv. del. et sculps.

Album Vilmorin & Co.

N° 12 1861

VILMORIN ANDRIEUX & Co

Mre Grosjean

Avis de la Régence de
PARIS.

by Goussier del.

Paris par Mre Costantini

- 1. *Turnep*
- 2. *Carotte*
- 3. *Pommes de terre*
- 4. *Patates*
- 5. *Patates jaunes de Hollande*

Paris par Mre Eliza Champou

- 6. *Carottes*
- 7. *Carottes rouges*
- 8. *Carottes jaunes de Hollande*

VILMORIN ANDRIEUX & Co
R^o de Commerce
Loui de la Meisnerie 4, (ancienn. 5)
PARIS

1. Haricots verts - longues - en baptes
2. Haricots verts - en plat
3. Haricots verts - 2/3
4. Haricots verts - de la Meisnerie
5. Haricots verts - de la Meisnerie
6. Haricots verts - de la Meisnerie
7. Haricots verts - de la Meisnerie
8. Haricots verts - de la Meisnerie

1. Haricots verts - petits - de la Meisnerie
2. Haricots verts - petits - de la Meisnerie
3. Haricots verts - petits - de la Meisnerie
4. Haricots verts - petits - de la Meisnerie
5. Haricots verts - petits - de la Meisnerie
6. Haricots verts - petits - de la Meisnerie
7. Haricots verts - petits - de la Meisnerie
8. Haricots verts - petits - de la Meisnerie

Alida Wilcox.

Riding's Yunius.

P: v: L. O. O. Ad. v. v. d. e.